

METINGEN 2009 TOT EN MET 2016

Monitor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen Oost-Veluwe 2016

M. Boendermaker

I. Schoonbeek

B. Bieleman

INTRAVAL
Onderzoek en Advies

In deze factsheet worden de resultaten weergegeven van de Monitor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW) 2016. Voor het samenstellen van deze notitie hebben we gegevens gebruikt van de aanbieders van algemene voorzieningen MO/BW¹, de aanbieders van maatwerkvoorzieningen MO/BW² en enkele andere instanties³. Op basis van deze gegevens brengen we de omvang van de verschillende doelgroepen MO/BW in kaart en vergelijken deze met eerdere jaren (paragraaf 1). Daarnaast geven we een overzicht van de totale omvang en de kenmerken van de cliënten van de algemene voorzieningen (paragraaf 2) en de maatwerkvoorzieningen (paragraaf 3). In paragraaf 4 wordt de doorstroming van cliënten tussen 2015 en 2016 inzichtelijk wordt gemaakt. In paragraaf 5 geven we een overzicht van de belangrijkste bevindingen.

1. Doelgroepen

In deze paragraaf geven we per doelgroep aan hoe de omvang zich heeft ontwikkeld in de loop van de jaren. Het gaat daarbij om de volgende doelgroepen: risicojongeren; zwerfjongeren; feitelijk daklozen; opiaatverslaafden; cliënten Openbare Geestelijke Gezondheidszorg; jonge moeders; ex-gedetineerden; en huurders met woonproblemen.

Risicojongeren

De gemeente Apeldoorn definieert risicojongeren als jongeren tot en met 23 jaar met een instabiele woonsituatie of meervoudige (dreigende) problematiek. Voor het vaststellen van het aantal risicojongeren is nagegaan hoeveel jongeren tot en met 23 jaar in 2016 gebruik hebben gemaakt van de maatwerkvoorzieningen MO/BW, de algemene voorzieningen MO/BW of in beeld zijn bij het outreachend jongerenwerk, het Coördinatiepunt Jonge Moeders of het Contactpunt Ex-gedetineerden.

In 2016 gaat het in totaal om 336 unieke jongeren tot en met 23 jaar (tabel 1). Dit aantal is hoger dan het aantal risicojongeren in 2015 (273), wat voor een groot deel is toe te schrijven aan het feit dat over 2016 completere gegevens van Stimenz zijn ontvangen dan in 2015.⁴ Bij Stimenz zijn in 2016 70 risicojongeren geregistreerd, terwijl het in 2015 om 19 risicojongeren ging.

Twee derde van de risicojongeren (223 jongeren, 66%) in 2016 is geregistreerd bij een aanbieder van maatwerkvoorzieningen MO/BW, terwijl minder dan een tiende (22 jongeren, 7%) in beeld is bij

¹ Het gaat om de volgende algemene voorzieningen: Menorah, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz), Nachtopvang Omnizorg, Tijdelijk Opvang Jongeren IrisZorg en de gebruikersruimten van Omnizorg.

² Het gaat om de volgende maatwerkvoorzieningen: RIWIS, IrisZorg, Leger des Heils, Horeb, Tactus Verslavingszorg, Zorggroep Achterhoek, Campus Jeugdzorg, De Passerel, s Heeren Loo, Lichtpunten, Talma Borgh, Vergeet Me Nietjes, Samserai, CuraXL de Zorgmensen, WZCO, BMO, de Poedelick, Hof Noord Empe, Perspektief, Zorggroep Apeldoorn, WZU Veluwe, Stichting Ontmoeting, ZoZijn, HV Re-integratie en zorg, Rijo Coba, Pluryn, Zideris, Viattence, Mens en Welzijn, JP van de Bentsichting en Atlant Zorggroep.

³ Het gaat om de volgende instanties: Outreachend jongerenwerk Stimenz, Contactpunten Ex-gedetineerden, Coördinatiepunt Jonge Moeders, woningcorporaties, politie en Tactus Verslavingszorg.

⁴ Over 2015 zijn van Stimenz alleen gegevens beschikbaar van jongeren die daar tussen juni 2015 en december 2015 in beeld waren. Tot juni 2015 waren de registraties van het outreachend jongerenwerk ondergebracht bij IrisZorg. Daarnaast ontbreekt in 2015 in de gegevens van Stimenz bij veel jongeren de leeftijd, waardoor niet kan worden vastgesteld of zij tot de groep risicojongeren (tot en met 23 jaar) behoren. Over 2016 zijn gegevens over het hele jaar ontvangen en is van alle jongeren wel vastgelegd wat hun leeftijd is.

een aanbieder van algemene voorzieningen. Daarnaast is circa één van de tien risicojongeren bekend bij het Coördinatiepunt Jonge Moeders (36 jongeren, 11%) en zijn enkele jongeren geregistreerd bij het contactpunten ex-gedetineerden (8 jongeren, 2%).

Tabel 1 Aantal risicojongeren per voorziening, 2015 en 2016

	2015 N=273		2016 N=336	
	N	%	N	%
Stimenz (outreaching jongerenwerk)	19	7	70	21
Coördinatiepunt Jonge Moeders	40	15	36	11
Ex-gedetineerden	12	4	8	2
Maatwerkvoorzieningen MO/BW	196	72	223	66
Algemene voorzieningen MO/BW	32	12	22	7

Zwerfjongeren

Hieronder gaan we in op het aantal zwerfjongeren. Het gaat daarbij om zwerfjongeren volgens de definitie van het ministerie van VWS, namelijk feitelijk dakloze jongeren tot 23 jaar. Voor het in kaart brengen van het aantal zwerfjongeren in de regio Oost Veluwe maken we gebruik van gegevens van het outreachend jongerenwerk van Stimenz, gegevens uit de registraties van de Tijdelijk Opvang Jongeren (TOJ) en gegevens over dakloze jongeren die in beeld zijn bij Menorah, GGNet en de nachtopvang van Omnizorg.

In 2016 gaat het in totaal om 50 zwerfjongeren (tabel 2). Vier vijfde van deze jongeren (41 jongeren, 82%) is bekend bij het outreachend jongerenwerk van Stimenz, terwijl een vijfde van de jongeren (22%) gebruik heeft gemaakt van de TOJ. Drie jongeren hebben gebruik gemaakt van Menorah en twee jongeren zijn in beeld (geweest) bij GGNet. In de nachtopvang van Omnizorg hebben in 2016 geen zwerfjongeren geslapen. De overlap tussen de zwerfjongeren die bekend zijn bij het outreachend jongerenwerk van Stimenz en de TOJ is gering. Van de 41 zwerfjongeren bij Stimenz hebben vier gebruik gemaakt van de TOJ. Dit lijkt te duiden op een geringe doorverwijzing tussen Stimenz en TOJ.

Het aantal zwerfjongeren laat de afgelopen jaren een wisselend beeld zien. Gelet op de laatste vier jaren vallen 2014 en 2015 uit de toon door onvolledige registratiegegevens.^{5,6} Wanneer deze beide jaren buiten beschouwing worden gelaten is het aantal zwerfjongeren tussen 2013 en 2016 met 50 zwerfjongeren stabiel.

Tabel 2 Zwerfjongeren (tot 23 jaar)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zwerfjongeren	41	59	79	36	50	13 ⁷	31 ⁸	50

⁵ Het relatief lage aantal zwerfjongeren in 2014 is met name te wijten aan een registratie-effect. Door de stelselherziening van de maatschappelijke opvang per 2015 en de daarmee gepaard gaande wijzigingen in registratiesystemen was het voor IrisZorg niet mogelijk om voor alle cliënten uit 2014 de benodigde gegevens voor de monitor te verstrekken. Hierdoor is van een groot deel van de jongeren die in 2014 in beeld zijn geweest bij het outreachend team van IrisZorg niet bekend of zij al dan niet dakloos zijn.

⁶ Zie noot 4.

⁷ Zie noot 5.

⁸ De stijging tussen 2015 en 2016 is voornamelijk toe te schrijven aan een registratie-effect. Zie noot 4.

Feitelijk daklozen (23 jaar en ouder)

Het aantal feitelijk daklozen van 23 jaar of ouder baseren we op gegevens van de nachtopvang van Omnizorg⁹ en gegevens over dakloze cliënten die bekend zijn bij Menorah en de OGGz. Ook personen van 23 jaar en ouder die gebruik hebben gemaakt van de TOJ of als dakloos bekend zijn bij het outreachend jongerenwerk van Stimenz zijn hierbij meegeteld. Het aantal geregistreerde daklozen is de afgelopen jaren gegroeid van 94 in 2009 tot 190 in 2016 (tabel 3). Betrokkenen van de opvangvoorzieningen geven aan dat deze toename, met name de laatste paar jaar, lijkt samen te hangen met het verkorten van behandeltrajecten voor mensen met psychiatrische problematiek. Het gaat om cliënten die na een behandeltraject (opnieuw) op straat belanden en zijn aangewezen op de maatschappelijke opvang. De toename van het aantal daklozen sluit aan bij landelijke ontwikkelingen.

Tabel 3 Feitelijk daklozen 23 jaar en ouder

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Feitelijk daklozen 23+	94	117	135	152	129	147 ¹⁰	167	190

Feitelijk daklozen inclusief politieregistraties

In de dagrapporten van de politie (BVH) komen in 2016 41 personen voor die op basis van de incidentbeschrijving vrijwel zeker tot de doelgroep feitelijk daklozen behoren (zowel jongeren tot 23 jaar als personen van 23 jaar en ouder) (tabel 4). Van hen zijn 17 personen tevens bekend bij de voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen, waarvan 11 als feitelijk dakloos. De overige 24 daklozen zijn niet in beeld bij een opvangvoorziening. Het totaal aantal feitelijk daklozen dat bekend is bij de instellingen en de politie tezamen komt uit op 270 personen.

Tabel 4 Feitelijk daklozen (23- en 23+ tezamen) geregistreerd bij instellingen en politie

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Feitelijk daklozen bij instellingen (23- en 23+)	135	176	214	188	179	160	198	240
Feitelijk daklozen bij politie	n.b.	83	62	52	42	49	26	41
Feitelijk daklozen politie en instellingen	n.b.	237	250	214	202	186	212	270

Opiaatverslaafden

Voor het bepalen van het aantal opiaatverslaafden (heroïne en/of methadon) dat bekend is bij door de gemeente gefinancierde instellingen maken we gebruik van gegevens van Tactus Verslavingszorg en van gegevens van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen met opiaatverslaafde cliënten die informatie hierover structureel vastleggen. Het gaat om Menorah, St. Ontmoeting, Horeb en IrisZorg. In 2016 zijn bij deze voorzieningen in totaal 165 opiaatverslaafden geregistreerd (tabel 5). Daarmee lijkt het aantal opiaatverslaafden - na een daling van 231 in 2010 naar 161 in 2015 - enigszins te stijgen. Deze lichte stijging is toe te schrijven aan het feit dat - in tegenstelling tot eerdere jaren - over 2016 gegevens beschikbaar zijn van het aantal geregistreerde opiaatverslaafden bij

⁹ Personen die in een jaar tijd tien nachten of langer bij Omnizorg hebben verbleven worden meegeteld als dakloos.

¹⁰ Evenals bij het aantal zwerfjongeren geldt ook dat het daadwerkelijk aantal feitelijk daklozen in 2014 mogelijk hoger is dan op basis van de registraties kan worden vastgesteld, aangezien bij een deel van de cliënten van IrisZorg gegevens over de woonsituatie ontbreken.

IrisZorg. Bij circa een vijfde van de cliënten van IrisZorg is uit de registraties te ontsluiten of zij verslaafd zijn en zo ja, aan welk middel. Van negen van hen is geregistreerd dat zij in 2016 opiaatverslaafd zijn. Zonder deze negen cliënten zou het aantal opiaatverslaafden in 2016 uitkomen op 156, waarmee de dalende trend zich voortzet.

De daling van de afgelopen jaren sluit aan bij een landelijke trend: uit cijfers van de Stichting Informatievoorziening en Zorg (IVZ) blijkt dat het aantal bij verslavingszorg geregistreerde opiaatverslaafd en de afgelopen tien jaar met 33% is gedaald.¹¹

We hebben de informatie van de instellingen aangevuld met informatie uit de dagrapporten van de politie. In deze dagrapporten komen vijf personen voor die behoren tot de doelgroep opiaatverslaafden. Van hen zijn drie niet in beeld bij de voorzieningen. Het totaal aantal opiaatverslaafden bij de instellingen en politie tezamen komt daarmee uit op 168 personen.

Tabel 5 Opiaatverslaafden

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Opiaatverslaafden geregistreerd bij instellingen	214	231	224	223	240	193 ¹²	161	165
Opiaatverslaafden inclusief politieregistraties (BVH)	-	-	248	247	256	209 ¹⁰	170	168

Cliënten Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)

Het aantal cliënten dat in 2016 in zorg is genomen bij de OGGz is 123 (tabel 6). Daarmee is het aantal nieuwe cliënten voor het eerst in zes jaar gestegen. Hoewel betrokkenen deze stijging herkennen, is hiervoor volgens hen geen duidelijke oorzaak aan te wijzen. Het heersende beeld dat deze stijging zou samenhangen met de ambulantisering van de GGZ wordt door deze betrokkenen niet herkend. Wel merken ze dat de doelgroep van de OGGz complexer wordt, hetgeen in sommige gevallen gepaard gaat met dreiging, agressie en weerstand. Contact maken en het toeleiden naar zorg kost hierdoor veel tijd.

Tabel 6 OGGz

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal nieuwe cliënten in zorg	148	135	134	130	116	107	108	123

Jonge moeders

In 2016 zijn 41 jonge moeders aangemeld bij het Coördinatiepunt Jonge Moeders (tabel 7). Het aantal jonge moeders bij het Coördinatiepunt is in 2015 en 2016 lager dan de jaren ervoor. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het Coördinatiepunt vanaf 2015 gebruik maakt van een nieuw registratiesysteem, waarin eenvoudige, snel op te lossen vragen niet meer geregistreerd worden. De

¹¹ Wisselink, D.J., W.G.T. Kuijpers en A. Mol (2016). Kerncijfers verslavingszorg 2015. Stichting IVZ, Houten.

¹² Uit de gegevens van Horeb over 2014 is niet te ontsluiten welke cliënten kampen met een opiaatverslaving. Om toch een vergelijking te kunnen maken met eerdere jaren is het aantal opiaatverslaafden bij Horeb in 2014 geschat op basis van het percentage opiaatverslaafden bij Horeb in 2013 en opgeteld bij het aantal bij de andere instellingen en bij de politie geregistreerde verslaafden. Zonder deze bijchatting komt het aantal opiaatverslaafden bij de instellingen in 2014 uit op 161. Inclusief de opiaatverslaafden bij de politie gaat het om 177 cliënten.

jonge moeders die wel geregistreerd worden hebben meestal meerdere vragen op verschillende leefgebieden.

Tabel 7 Aantal aanmeldingen bij het Coördinatiepunt Jonge Moeders

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal aanmeldingen	58	68	82	78	69	67	48	41

Uit koppeling van de gegevens van het Coördinatiepunt Jonge Moeders met de gegevens van de andere voorzieningen en doelgroepen blijkt dat negen jonge moeders (22%) in 2016 gebruik hebben gemaakt van een maatwerkvoorziening. Eén van de jonge moeders is bekend bij een aanbieder voor algemene voorzieningen. Eveneens één jonge moeder behoort tot de groep feitelijk daklozen, terwijl geen van de moeders bekend is als opiaatverslaafd.

Ex-gedetineerden

Bij het Contactpunt Ex-gedetineerden zijn in 2016 in totaal 158 basisdocumenten van ex-gedetineerden ontvangen (tabel 8). Met 146 van hen is een traject gestart. Dit aantal is hoger dan in de jaren ervoor. Een verklaring voor deze stijging ligt volgens betrokkenen in het feit dat instanties en mensen de weg naar het Contactpunt steeds beter weten te vinden, waardoor de doelgroep steeds beter in beeld lijkt te komen. Daarnaast wordt opgemerkt dat het aantal kwetsbare mensen dat in instellingen in Apeldoorn komt wonen en in contact komt met justitie lijkt toe te nemen.

Tabel 8 Aantal cliënten bij contactpunt nazorg ex-gedetineerden

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal ontvangen basisdocumenten	129	405	86	56	108	113	113	158
Apeldoorn	n.b.	380	74	48	99	103	102	149
Epe	n.b.	25	12	8	9	10	11	9
Aantal cliënten in traject	60	84	72	50	101	104	103	146
Apeldoorn	n.b.	72	60	43	96	94	93	137
Epe	n.b.	12	12	7	5	10	10	9

Circa een zesde (25 personen, 17%) van de ex-gedetineerden waarmee een traject is gestart heeft in 2016 gebruikt gemaakt van een algemene voorziening MO/BW, terwijl een tiende (14 personen, 10%) bekend is bij één van de aanbieders voor een maatwerkvoorziening (tabel 9). Eveneens circa een tiende (16 personen, 11%) is geregistreerd als opiaatverslaafd. Een zesde van de ex-gedetineerden (23 personen, 16%) is in 2016 geregistreerd als feitelijk dakloos. Deze verdeling is vergelijkbaar met 2015.

Tabel 9 Ex-gedetineerden in beeld bij voorzieningen

	2015 (N=103)		2016 (N=146)	
	N	%	N	%
Ex-gedetineerden in algemene voorziening MO/BW	24	23	25	17
Ex-gedetineerden in maatwerkvoorziening MO/BW	10	10	14	10
Ex-gedetineerden geregistreerd als feitelijk dakloos	18	17	23	16
Ex-gedetineerden geregistreerd als opiaatverslaafd	11	11	16	11

Huurders met woonproblemen

De stichting Samenwerkingsverband van de Apeldoornse woningcorporaties (VSW) verzamelt gegevens over het aantal huisuitzettingen. In 2016 gaat het om 40 huisuitzettingen, waarvan 25 daadwerkelijke ontruiming (tabel 10). Het aantal huisuitzettingen is daarmee vergelijkbaar met de jaren 2011, 2012 en 2015. In 2013 en 2014 was het aantal huisuitzettingen met respectievelijk 63 en 75 aanzienlijk hoger.

Tabel 10 Huisuitzettingen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal huisuitzettingen bij woningcorporaties Apeldoorn	35	49	63	75	41	40
waarvan sleutels ingeleverd door huurder	11	15	28	22	18	15
waarvan daadwerkelijke ontruiming	24	34	35	53	23	25

Tot 2015 werden huurders met woonproblemen door de woningcorporaties doorverwezen naar Preventieve woonbegeleiding. Deze vorm van begeleiding is vanaf 2015 ondergebracht bij WMO-begeleiding. Huurders met een begeleidingsvraag kunnen door de woningcorporaties worden doorverwezen naar Stimenz of het Sociaal Wijkteam (SWT). Van daaruit kunnen ze worden aangemeld voor WMO-begeleiding. In 2016 zijn 200 huurders door de woningcorporaties doorverwezen. Daarnaast zijn 39 huurders doorverwezen naar de Stadsbank. Deze aantallen zijn hoger dan in 2015. In dat jaar zijn 158 huurder doorverwezen naar het SWT en 21 naar de stadsbank. Volgens betrokkenen spelen met name organisatorische factoren een rol bij deze stijging. In 2015 moesten de verschillende partijen nog wennen aan de nieuwe werkwijze. Inmiddels zijn de afspraken tussen woningcorporaties, het SWT en de stadsbank verbeterd en weten de partijen elkaar steeds beter te vinden.

Opstapregeling

De Opstapregeling biedt een tussenfase tussen intramuraal en zelfstandig wonen: cliënten wonen individueel en hebben een tijdelijk huurcontract op hun eigen naam, onder voorwaarde van het accepteren van woonbegeleiding. Dit is een tijdelijke situatie met een maximum van twee jaar. In die twee jaar wordt er geëvalueerd en kan het contract definitief op naam van de cliënt komen. De begeleiding kan worden afgebouwd, maar ook blijven bestaan.

In 2016 zijn 78 aanvragen voor een woning ingediend en 55 woningen toegewezen (tabel 11). Het aantal aanvragen en toegewezen woningen is daarmee aanzienlijk hoger dan in de voorgaande jaren. Hierbij spelen verschillende factoren een rol. Ten eerste is de procedure voor uitstroom uit een instelling voor MO/BW gewijzigd: het is niet meer mogelijk om vanuit een instelling uit te stromen zonder gebruik te maken van de Opstapregeling. In samenhang daarmee heeft de gemeente met de woningcorporaties afspraken gemaakt over een verhoging van het aantal woningen dat zij jaarlijks beschikbaar stellen voor de Opstapregeling. Daarbij zijn prestatieafspraken gemaakt voor maximaal 100 woningen per jaar.

Tabel 11 Aanvragen woning Opstapregeling

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal aanvragen	44	46	36	32	53	29	31	78
Aantal toegewezen woningen	36	34	29	23	31	14	28	55

2. Cliënten algemene voorzieningen MO/BW¹³

In totaal hebben in 2016 379 unieke cliënten gebruik gemaakt van een algemene voorziening MO/BW (tabel 12). Dit aantal is vergelijkbaar met het aantal cliënten in 2015 (370). Het aantal unieke cliënten dat gebruik heeft gemaakt van de nachtopvang is met 151 (40%) personen het hoogst, gevolgd door de OGGz (123 personen, 32%) en Menorah (97 personen, 26%). De TOJ heeft in 2016 in totaal 22 jongeren opgevangen.

Een deel van de cliënten heeft in 2016 gebruik gemaakt van meerdere algemene voorzieningen. Het gaat daarbij met name om overlap tussen de nachtopvang van Omnizorg enerzijds en de gebruikersruimte van Omnizorg (29 personen) en Menorah (eveneens 29 personen) anderzijds.

Tabel 12 Aantal cliënten algemene voorzieningen, 2015 en 2016

	2015 N=370		2016 N=379	
	N	%	N	%
Nachtopvang Omnizorg	145	39	151	40
OGGz	108	29	123	32
Menorah	97	26	97	26
Tactus gebruikersruimten	60	16	59	16
Tijdelijke Opvang Jongeren (TOJ)	25	7	22	6

Van de 379 cliënten bij de algemene voorzieningen zijn 176 personen (46%) in 2016 geregistreerd als feitelijk dakloos, terwijl 71 personen (19%) als opiaatverslaafd bekend zijn bij een door de gemeente gefinancierde instelling voor verslavingszorg.

Het merendeel van de cliënten (295 personen, 78%) van de algemene voorzieningen is man (tabel 13). Een derde (120 personen, 32%) is tussen de 35 en 50 jaar en eveneens een derde (133 personen, 35%) is 50 tot 65 jaar oud. Een klein deel van de cliënten is 23 jaar of jonger (22 cliënten, 6%) of ouder dan 65 (40 cliënten, 11%). De verdeling naar leeftijd en geslacht in 2016 is vergelijkbaar met 2015.

Tabel 13 Geslacht en leeftijdsverdeling cliënten algemene voorzieningen, 2015 en 2016

	2015		2016	
	N	%	N	%
Man	298	80	295	78
Vrouw	72	20	84	22
23 jaar of jonger	32	9	22	6
24 tot 35 jaar	59	16	60	16
35 tot 50 jaar	122	33	120	32
50 tot 65 jaar	118	32	133	35
65 jaar of ouder	34	9	40	11
Leeftijd niet bekend	5	1	4	1
Totaal	370	100	379	100

¹³ De onderverdeling naar Algemene Voorzieningen en Maatwerkvoorzieningen is in 2015 ingevoerd. De gegevens over 2015 en 2016 zijn daardoor niet goed vergelijkbaar met de gegevens uit eerdere jaren. In paragraaf 2 en 3 worden om die reden alleen gegevens over 2015 en 2016 weergegeven.

Tabel 14 toont in welke woonplaats de cliënten van de algemene voorzieningen zijn ingeschreven (of ingeschreven waren voordat ze als dakloos gemeld zijn). Zowel in 2015 als in 2016 komt het merendeel (respectievelijk 306 personen, 83% en 298 personen, 79%) uit Apeldoorn. Een kleiner deel (ten hoogste 15 personen) is afkomstig uit andere gemeenten in Oost-Veluwe of van buiten de regio Oost-Veluwe.

Tabel 14 Woongemeente cliënten algemene voorzieningen, 2015 en 2016

	2015		2016	
	N	%	N	%
Apeldoorn	306	83	298	79
Epe	14	4	13	3
Brummen	11	3	14	4
Heerde	5	1	15	4
Voorst	11	3	12	3
Overig	9	2	15	4
Niet bekend	14	4	12	3
Totaal	370	100	379	100

3. Cliënten maatwerkvoorzieningen MO/BW

In 2016 hebben in totaal 1.333 unieke cliënten gebruik gemaakt van een maatwerkvoorziening (tabel 15). Dit aantal is licht gestegen ten opzichte van 2015 (1.267 cliënten). Een aantal cliënten (30 cliënten, 2%) heeft in 2016 bij meerdere maatwerkvoorzieningen een traject gevolgd. Daarnaast hebben 57 cliënten (4%) naast een traject bij een maatwerkvoorziening tevens gebruik gemaakt van een algemene voorziening. 3% van de cliënten (35 personen) heeft op enig moment in 2016 geregistreerd gestaan als dakloos, terwijl 2% (33 personen) bekend is als opiaatverslaafd.

Tabel 15 Aantal cliënten maatwerkvoorzieningen 2015 en 2016 (vervolg)

	2015 (N=1.267 cliënten)		2016 (N=1.333 cliënten)	
	N	%	N	%
RIWIS (incl. Omnizorg)	564	44	714	54
IrisZorg (incl. Omnizorg)	311	24	195	15
Leger des Heils	176	14	139	10
Horeb	136	11	87	7
JP van de Bentstichting	28	2	56	4
Tactus Verslavingszorg	n.b.	n.b.	36	3
Zorggroep Achterhoek	-	-	20	2
Campus Jeugdzorg	9	1	27	2
De Passerel	10	1	22	2
s Heeren Loo	3	0	21	2
Lichtpunten	-	-	10	1
Talma Borgh	13	1	12	1
Vergeet Me Nietjes	-	-	20	2
Atlant Zorggroep	9	1	4	0
Stichting Intens Zorg Twente	-	-	4	0
Samserai	-	-	3	0
CuraXL	3	0	4	0
de Zorgmensen	2	0	2	0

Tabel 15 Aantal cliënten maatwerkvoorzieningen 2015 en 2016

WZCO	-	-	1	0
BMO	-	-	3	0
de Poedelick	-	-	2	0
Hof Noord Empe	-	-	1	0
Perspektiev	-	-	4	0
Zorggroep Apeldoorn	-	-	4	0
WZU Veluwe	2	0	1	0
Stichting Ontmoeting	20	2	3	0
ZoZijn	1	0	-	-
HV Re-integratie en zorg	1	0	1	0
Rijo Coba	-	-	1	0
Pluryn	-	-	4	0
Zideris	-	-	2	0
Viattence	-	-	1	0
Mens en Welzijn	-	-	1	0

Tabel 16 toont de leeftijdsverdeling van cliënten van aanbieders van maatwerkvoorzieningen in 2015 en 2016. Van de cliënten in 2016 is circa een kwart (317 personen, 23%) tussen de 50 en 65 jaar oud, terwijl een vijfde (274 personen, 21%) tussen de 35 en 50 jaar oud is. Ruim twee derde (480 personen, 36%) is jonger dan 35 jaar. De groep cliënten van 65 jaar en ouder is met 10% het kleinst. Ten opzichte van 2015 is het aandeel jongeren tot 23 jaar bij de maatwerkvoorzieningen licht gestegen, wat deels wordt verklaard door het feit dat er in 2016 enkele nieuwe aanbieders met jonge cliënten bij zijn gekomen.

Tabel 16 Leeftijdsverdeling cliënten maatwerkvoorzieningen 2015 en 2016

	2015		2016	
	N	%	N	%
23 jaar of jonger	196	15	226	17
24 tot 35 jaar	263	21	254	19
35 tot 50 jaar	313	25	274	21
50 tot 65 jaar	314	25	317	23
65 jaar of ouder	109	9	120	10
Leeftijd onbekend	72	6	142	11
Totaal	1.267	100	1.333	100

Het merendeel (60%) van de cliënten van de maatwerkvoorzieningen is woonachtig in Apeldoorn (tabel 17). Een kleiner deel (6%) is afkomstig uit respectievelijk Brummen en Epe, terwijl minder dan 5% van de cliënten uit Voorst of Heerde komt. Van circa een vijfde van de cliënten (295 cliënten, 22%) hebben de aanbieders geen gegevens versterkt over hun woonplaats.

Tabel 17 Woongemeente cliënten maatwerkvoorzieningen 2016

	N	%
Apeldoorn	806	60
Brummen	82	6
Epe	77	6
Voorst	42	3
Heerde	22	2
Overig	9	1
Niet bekend	295	22
Totaal	1.333	100

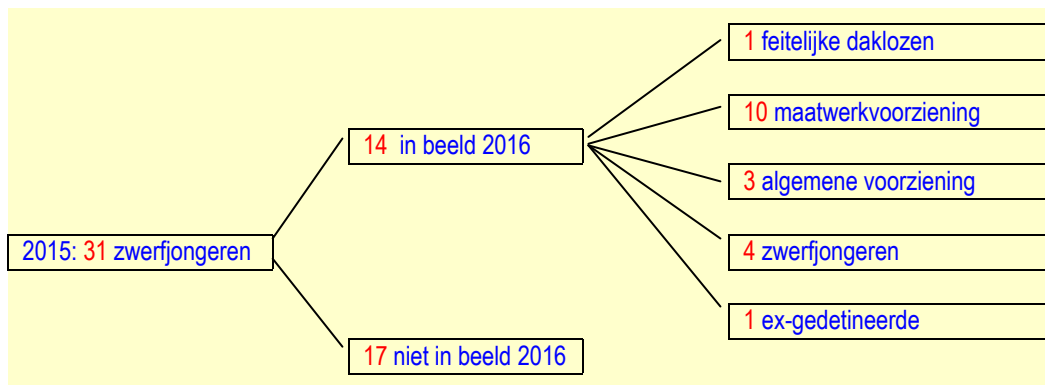
4. Doorstroming cliënten

Door de gegevens uit 2015 en 2016 te combineren kan de doorstroom van cliënten in beeld worden gebracht. Hieronder wordt achtereenvolgens ingegaan op de doorstroming van zwerfjongeren, feitelijk daklozen, ex-gedetineerden, cliënten van de algemene voorzieningen en cliënten van de maatwerkvoorzieningen. Daarbij wordt telkens nagegaan in hoeverre deze doelgroepen uit 2015 in 2016 nog steeds c.q. opnieuw in beeld zijn en zo ja, waar.

Zwerfjongeren

Van de 31 zwerfjongeren uit 2015 zijn 14 zwerfjongeren ook in 2016 in beeld bij voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen (figuur 1). Vier van hen staan in 2016 nog steeds als zwerfjongere geregistreerd, terwijl één dakloze jongere de leeftijdsgrens van 23 is gepasseerd, waardoor hij nu als feitelijk dakloos wordt geteld. Tien zwerfjongeren uit 2015 maken in 2016 gebruik van een maatwerkvoorziening. Dit lijkt erop te wijzen dat deze jongeren vanuit een (crisis)opvangsituatie zijn toegeleid naar begeleiding binnen een maatwerkvoorziening. Drie zwerfjongeren uit 2015 zijn in 2016 bekend bij een algemene voorziening, terwijl één jongere is geregistreerd als ex-gedetineerde. Van de zwerfjongeren uit 2015 zijn 17 jongeren in 2016 niet meer in beeld bij één van de voorzieningen voor maatschappelijke opvang of beschermd wonen. Dit kan verschillende redenen hebben. Het kan zijn dat deze jongeren geen opvang of begeleiding meer nodig hebben, maar het kan ook betekenen dat deze jongeren zijn vertrokken naar een andere regio en/of zich hebben onttrokken aan hulp vanuit voorzieningen.

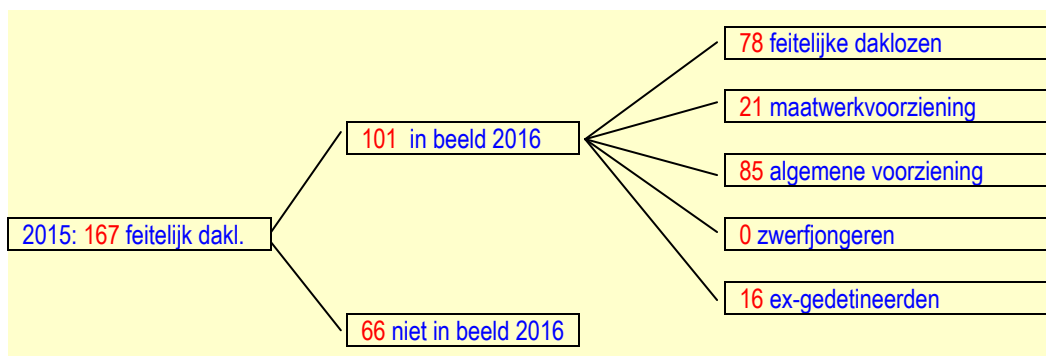
Figuur 1 Ontwikkelingen zwerfjongeren tussen 2015 en 2016

Feitelijk daklozen

In 2015 waren in totaal 167 daklozen in beeld bij de verschillende opvangvoorzieningen, waarvan 101 personen ook in 2016 in beeld zijn bij deze voorzieningen. 78 Zijn ook in 2016 feitelijk dakloos, terwijl 23 van hen nog wel in beeld zijn, maar niet meer dakloos zijn. Het gaat hierbij deels om personen die een plek hebben gekregen in een maatwerkvoorziening en deels om mensen die in 2016 (nog steeds) in beeld zijn bij algemene voorzieningen, maar wel een dak boven hun hoofd hebben. 21 feitelijke daklozen uit 2015 maken in 2016 gebruik van een maatwerkvoorziening MO/BW, terwijl 85 gebruik maakt van een algemene voorziening. Voor 16 feitelijke daklozen uit 2015 geldt dat zij in 2016 bekend zijn bij het coördinatiepunt ex-gedetineerden. 66 Daklozen uit 2015 zijn in 2016 niet in beeld bij voorzieningen voor maatschappelijke opvang of beschermd wonen. Zoals hierboven opgemerkt kan het zijn dat zij geen beroep meer (hoeven) doen op deze voorzieningen of dat zij de regio hebben verlaten.

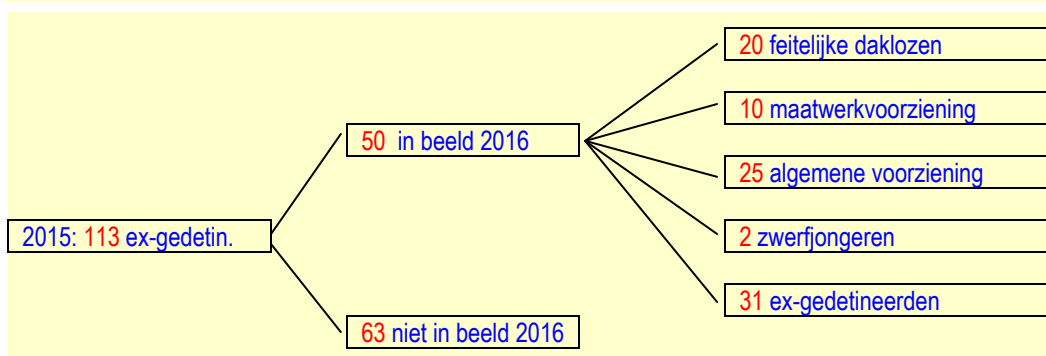
Figuur 2 Ontwikkelingen feitelijk daklozen tussen 2015 en 2016

Ex-gedetineerden

Van de 113 ex-gedetineerden in 2015 zijn 50 personen in 2016 in beeld bij voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen (figuur 3). Van hen blijken er 20 in 2016 feitelijk dakloos te zijn. Twee ex-gedetineerden zijn dakloos en jonger dan 23 jaar, waarmee ze als zwerfjongeren worden geteld. 25 ex-gedetineerden uit 2015 maken in 2016 gebruik van een algemene voorziening MO/BW, terwijl tien ex-gedetineerden gebruik maken van een maatwerkvoorziening. 31 ex-gedetineerden uit 2015 zijn in 2016 nog steeds of opnieuw in beeld bij het contactpunt ex-gedetineerden.

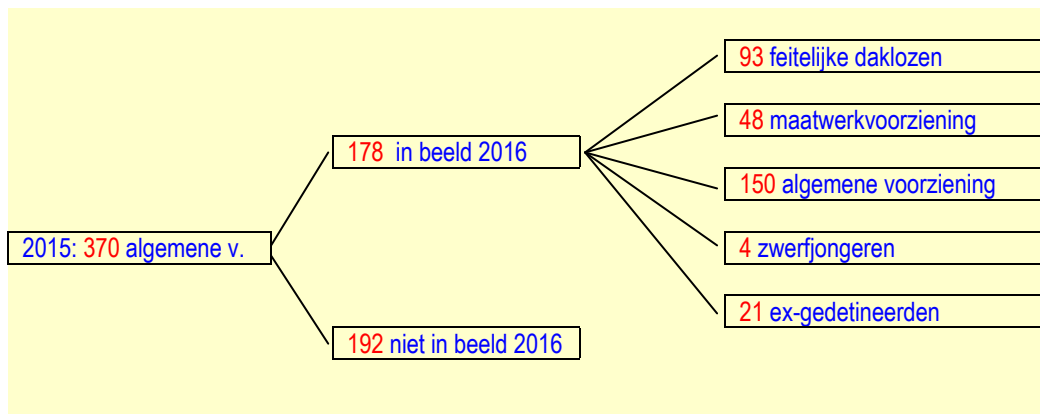
Figuur 3 Ontwikkelingen ex gedetineerden tussen 2015 en 2016

Cliënten algemene voorziening

In 2015 hebben in totaal 370 personen gebruik gemaakt van een algemene voorziening MO/BW. Van hen zijn 178 personen ook in 2016 in beeld, waaronder 150 personen nog steeds of opnieuw bij een algemene voorziening en 48 personen (tevens) bij een maatwerkvoorziening (figuur 4). 93 personen die in 2015 gebruik maakten van een algemene voorziening zijn in 2016 bekend als feitelijk dakloos, terwijl vier personen geregistreerd staan als zwerfjongere. Bij het contactpunt ex-gedetineerden zijn in 2016 21 personen geregistreerd die in 2015 gebruik maakten van een algemene voorziening. Er zijn verhoudingsgewijs veel personen die in 2015 gebruik maakten van een algemene voorziening en in 2016 niet meer in beeld zijn (192 personen).

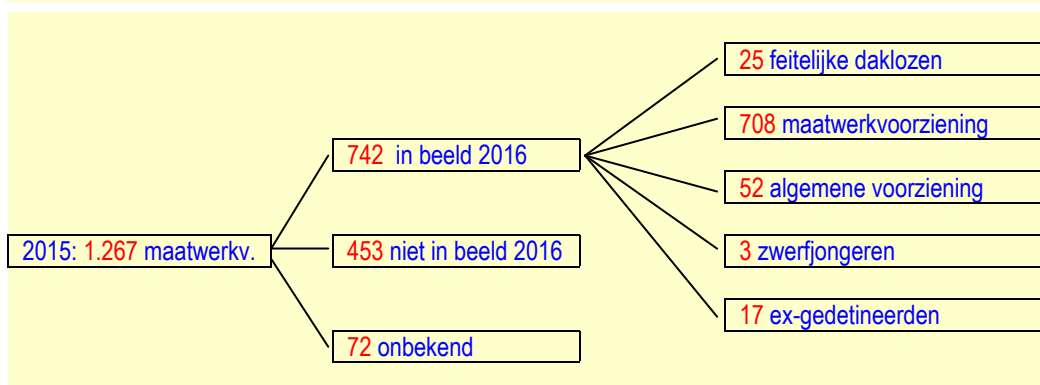
Figuur 4 Ontwikkelingen algemene voorziening tussen 2015 en 2016

Cliënten maatwerkvoorziening

Van de 1.267 personen die in 2015 gebruik hebben gemaakt van een maatwerkvoorziening MO/BW zijn 742 ook in 2016 in beeld (figuur 5). Het grootste deel van hen (708 personen) heeft ook in 2015 gebruik gemaakt van een maatwerkvoorziening, terwijl 52 personen in 2016 (tevens) gebruik maken van een algemene voorziening. 25 personen die in 2016 een maatwerkvoorziening hebben gebruikt zijn in 2016 feitelijk dakloos, terwijl drie geregistreerd zijn als zwerfjongere. Een deel van hen (tien personen) waren in 2015 ook bekend als feitelijk dakloos of zwerfjongeren. Het lijkt erop dat de overige 15 personen in 2016 (tijdelijk) dakloos zijn geraakt. Bij het contactpunt ex-gedetineerden zijn in 2016 17 personen in beeld die in 2015 gebruik maakten van een maatwerkvoorziening. Van 72 personen die in 2015 gebruik maakten van een maatwerkvoorziening is niet na te gaan of zij in 2016 opnieuw in beeld zijn geweest.

Figuur 5 Ontwikkelingen maatwerkvoorziening tussen 2015 en 2016

5. Belangrijkste bevindingen

Hieronder worden puntsgewijs de belangrijkste bevindingen weergegeven.

- In 2016 zijn bij de opvangvoorzieningen in de regio Apeldoorn 50 zwerfjongeren geregistreerd. Wanneer de cijfers van 2014 en 2015 – die door onvolledige registraties uit de toon vallen – buiten beschouwing worden gelaten is het aantal zwerfjongeren in 2016 nauwelijks veranderd ten opzichte van 2013.

- Het aantal feitelijk daklozen van 23 jaar en ouder is toegenomen van 94 personen in 2009 naar 190 personen in 2016. Deze toename sluit aan bij landelijke ontwikkelingen.
- In de registraties van de politie komen in 2016 41 daklozen voor, waarvan 24 personen niet in beeld zijn bij één van de voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit lijkt erop te wijzen dat er een verbetering mogelijk is in de samenwerking tussen de politie en opvangvoorzieningen als het gaat om het toeleiden van daklozen naar daarvoor beschikbare (opvang)voorzieningen.
- In 2016 zijn 165 verslaafden bekend bij de door de gemeente gefinancierde instellingen in de regio Apeldoorn. Het aantal opiaatverslaafden is in de regio Apeldoorn de afgelopen jaren gestaag gedaald.
- Het aantal huisuitzettingen in 2016 is 40. Dit aantal is – na een periode van een toename in 2013 en 2014 – vergelijkbaar met het aantal in 2011 en 2012.
- In 2016 zijn 78 aanvragen ingediend voor een woning binnen de Opstapregeling. Dit aantal is hoger dan voorgaande jaren, hetgeen samenhangt met nieuwe afspraken tussen gemeente, voorzieningen en woningcorporaties.
- In totaal hebben in 2016 379 unieke cliënten gebruik gemaakt van de algemene voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit aantal is vergelijkbaar met het aantal in 2015 (370 personen).
- Het aantal cliënten dat in 2016 gebruik heeft gemaakt van een maatwerkvoorziening voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen is met 1.333 iets hoger dan in 2015 (1.267 personen). Het aantal aanbieders waarmee de gemeente Apeldoorn een contract heeft afgesloten voor het bieden van een maatwerkvoorziening MO/BW is toegenomen van 17 naar ruim 30 aanbieders.
- Door de gegevens uit 2015 en 2016 te combineren kan de doorstroom van cliënten in beeld worden gebracht. Daaruit blijkt onder meer dat het merendeel van de 167 feitelijk daklozen uit 2015 in 2016 nog steeds in beeld zijn. Van hen zijn 78 personen nog steeds dakloos, terwijl 21 personen in 2016 in beeld zijn bij een maatwerkvoorziening.
- Van de personen 370 personen die in 2015 gebruik hebben gemaakt van een algemene voorziening is verhoudingsgewijs een groot deel in 2016 niet meer in beeld. Het gaat om 192 personen. Het lijkt zinvol na te gaan waarom deze personen in 2016 geen gebruik meer hebben gemaakt van voorzieningen voor maatschappelijke opvang of beschermd wonen.

COLOFON

© St. INTRAVAl

Postadres

Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:	Kantoor Rotterdam:
St. Jansstraat 2C	Goudsesingel 68
Telefoon 050 - 313 40 52	Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 050 - 312 75 26	Fax 010 - 476 83 76

September 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TEKST	M. Boendermaker, I. Schoonbeek, B. Bieleman
OPDRACHTGEVER	Gemeente Apeldoorn
OPMAAK	M. Haaijer
OMSLAG	E. Cusiel
DRUK	RCG
ISBN	978 90 8874 244 6

